

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

TRØNDERENERGI KRAFT AS
Postboks 9481 Torgarden
7496 TRONDHEIM

Vår dato: 03.01.2019
Vår ref.: 201106956-157
Arkiv: 511
Deres dato: 10.10.2018
Deres ref.: 65791501

Saksbehandler:
Mathilde Berg
22959221/mbe@nve.no

TrønderEnergi Kraft AS. Samtykke til ekspropriasjon for Stokkfjellet vindkraftverk i Selbu kommune.

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) viser til søknad av 10.10.2018 fra TrønderEnergi Kraft AS om tillatelse til ekspropriasjon og forhåndstiltredelse til nødvendig grunn og rettigheter for bygging og drift av Stokkfjellet vindkraftverk med tilhørende infrastruktur.

I medhold av lov om oreigning av fast eiendom av 23.10.1959, § 2 nr. 19, og bemyndigelse gitt ved kgl. res. 05.11.1982, gir NVE gir herved TrønderEnergi Kraft AS tillatelse til å kreve avstått i Selbu kommune i Trøndelag fylke nødvendig grunn og rettigheter for bygging og drift av Stokkfjellet vindkraftverk med tilhørende infrastruktur.

TrønderEnergi Kraft AS har inngått minnelige avtaler om erstatning med alle grunneiere som berøres av utbyggingen av vindkraftverket. Ekspropriasjonstillatelsen gjelder derfor Gåebrien sijte/Riast/Hylling reinbeitedistrikt, som presumerer å ha beiterettigheter innenfor planområdet.

Ekspropriasjonstillatelsen faller bort dersom skjønn ikke er begjært innen ett år, jf. oreigningslova § 16.

TrønderEnergi Kraft AS gis ikke tillatelse til forhåndstiltredelse. Etter NVEs vurdering foreligger det ikke særlige grunner i denne saken til å gi tillatelse til forhåndstiltredelse før skjønn er begjært.

Vedtaket kan påklages. Kopi av dette brevet er sendt berørt rettighetshaver. Eventuelle klager vil bli oversendt TrønderEnergi Kraft AS for uttalelse før saken legges frem for Olje- og energidepartementet.

Bakgrunn

NVE medelte den 18.12.2014 anleggskonsesjon til TrønderEnergi Kraft AS for å bygge og drive Stokkfjellet vindkraftverk i Selbu kommune, Trøndelag fylke. NVEs vedtak om konsesjon til vindkraftverket ble påklaget, og det ble fremmet innsigelse fra Fylkesmannen i Trøndelag. Olje- og energidepartementet (OED) meddelte endelig konsesjon for Stokkfjellet vindkraftverk i vedtak av 19.9.2017.

TrønderEnergi Kraft AS søkte ikke, parallelt med konsesjonssøknaden av 18.10.2014, om ekspropriasjonstillatelse for selve vindkraftverket, da det var inngått avtale med alle grunneierne som ble berørt av tiltaket. I vedtak fra OED av 19.9.2017 viser departementet til at Gåebrien sijte/Riast/Hylling

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Abels gate 9
7030 TRONDHEIM

Region Nord
Kongens gate 14-18
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvegen. 1B
6800 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

reinbeitedistrikt har gitt uttrykk for at de har beiterettigheter som strekker seg utenfor gjeldende distriktsgrense, og at de således har beiterett i planområdet til Stokkfjellet vindkraftverk. Departementet tar ikke stilling til en ev. beiterett i planområdet, men setter krav om at konsesjonær må sørge for at de nødvendige rettigheter til grunnen er på plass før arbeidene kan igangsettes.

Det oppgis i søknad av 10.10.2018 at Gåebrien sijte /Riast/Hylling reinbeitedistrikt presumerer å ha beiterettigheter innenfor planområdet, og at TrønderEnergi Kraft AS derfor finner det nødvendig å søke om ekspropriasjonstillatelse for dette området.

Dialog med rettighetshaver – avbøtende tiltak for reindrift

Det opplyses i søknad av 10.10.2018 at TrønderEnergi Kraft AS har vært i dialog med Gåebrien sijte /Riast/Hylling reinbeitedistrikt, men at det så langt ikke er oppnådd minnelig avtale mellom partene.

Det vises til at konsesjonær, i tråd med OEDs vedtak av 19.9.2017, har besluttet å begrense antall vindturbiner til 21, og trekke disse så langt nord i planområdet som mulig. Dette innebærer at det ikke vil foregå anleggsvirksomhet i den sørlige delen av planområdet, og vindturbinene vil plasseres i lengst mulig avstand til kalvingsområdene. Videre vil konsesjonær stenge adkomstveien til vindkraftverket for allmenn motorisert ferdsel. I perioden 25. april til 15.juni skal ferdsel forbi oppsatt bom til Stokkfjellet begrenses til nødvendig drift og vedlikehold.

Det opplyses om at TrønderEnergi Kraft AS vil presentere forslag til avbøtende tiltak for reindrift i detaljplan/Miljø-transport og anleggsplan.

Høring og innkomne merknader

Kopi av søknaden ble sendt til de berørte rettighetshavere i brev av 26.10.2018, med en uttalelsesfrist innen 21.11.2018.

Advokat Knut Helge Hurum, på vegne av reinbeitedistriktet, Gåebrien sijte /Riast/Hylling reinbeitedistrikt, skriver i brev av 21.11.2018 at reinbeitedistriktet mener det ikke er grunnlag for å gjøre vedtak om ekspropriasjon i saken. Bakgrunnen for dette, er at de mener at konsesjonsvedtaket er ugyldig og ulovlig. De mener at saksbehandlingen har klare mangler, og at vedtaket er i strid med grunnloven, menneskerettighetsloven og folkerettslige bestemmelser.

Hurum skriver at konsesjonær, NVE og OED har lagt til grunn feil og mangelfull informasjon om reinbeitedistriktet i sine utredninger og vedtak, og at de faglige vurderingene som danner grunnlag for vedtaket har klare mangler. Dette har medført, ifølge Hurum, at virkningene for reindriften i distriktet er vurdert til langt mindre alvorlig enn hva som er realiteten. Videre påpeker Hurum at kunnskapsgrunnlaget for hvilke virkninger vindkraft har på reindrift har vært feil og mangelfullt, og det vises til at nyere forskning har avdekket større virkninger for rein enn det som er lagt til grunn i konsesjonsvedtaket.

Videre viser Hurum til at konsesjonær har bedt om at en reindriftsrapport fra konsesjonærs egen fagutreder for reindrift skal sees bort i fra. Hurum mener dette er oppsiktsvekkende, og at dette innebærer en risiko for at vedtaket er fattet uten at det er gjort en riktig vurdering av virkningene for reindriften.

Hurum mener at vedtaket innebærer en risiko for at reieneiere i Gåebrien sijte /Riast/Hylling reinbeitedistrikt må oppgi sin reindrift, og dermed er i strid med menneskerettighetsloven ved at FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter artikkel 27 er overtrådt. Videre mener Hurum at vedtaket er i strid med ILO konvensjon 169, rasediskrimineringskonvensjonen og Grunnloven 108.

Avslutningsvis skriver Hurum at det ikke er grunnlag for å gjøre vedtak om forhåndstiltredelse. Spørsmålet om et eventuelt ekspropriasjonsvedtaks gyldighet vil bli avgjort i skjønssak for Sør-Trøndelag tingrett høsten 2019, og Hurum mener det ikke bør gjøres inngrep som er vanskelige eller umulige å reversere før domstolene har tatt endelig stilling til dette. I det minste, mener Hurum at dette må vente til endelig godkjent Miljø-transport og anleggsplan, i samsvar med OEDs vurdering av samme spørsmål for nettilknytningen til Stokkfjellet vindkraftverk.

Advokat Terje Aas, ved Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig, på vegne av TrønderEnergi Kraft AS, kommenterer i brev av 3.12.2018 Gåebrien sijte /Riast/Hylling reinbeitedistrikts merknader til søknaden.

Aas viser til at reinbeitedistriktet har som innvending mot en eventuell ekspropriasjonstillatelse at konsesjonsvedtaket, endelig fastsatt av OED 19.9.2017, er ugyldig. Aas mener derfor at reinbeitedistriktets innvendinger synes å være rettet mot konsesjonsvedtaket, snarere enn selve ekspropriasjonsadgangen.

Aas påpeker at reinbeitedistriktets anførsler knyttet til de fagkyndige utredningene som ligger til grunn for konsesjonsvedtaket og anførsler angående folkerettsbrudd, ble vurdert av OED i vedtak av 19.9.2017. Aas mener at de faktiske og rettslige forhold som reinbeitedistriktet anfører som forhold som leder til ugyldighet, derfor har vært kjent og er blitt vurdert. Aas viser til at OEDs vedtak ikke kan påklages, og ber om at innvendinger rettet mot konsesjonsvedtakets gyldighet må sees bort fra ved NVEs behandling av ekspropriasjonssøknaden.

Når det gjelder reinbeitedistriktets argumenter angående spørsmålet om forhåndstiltredelse, skriver Aas at TrønderEnergi Kraft ikke har noen kommentarer til dette. Det påpekes at en eventuell forhåndstiltredelse ikke vil medføre noen fare for bevissevekkelse ved det forestående skjønnet.

NVEs vurdering

NVE har vurdert saken på bakgrunn av de opplysninger som foreligger i søknaden av 10.10.2018 og innkomne merknader.

Ekspropriasjon

Samtykke til ekspropriasjon kan bare gis etter at det er foretatt en interesseavveining etter oreigningslova § 2 annet ledd, der følgende fremgår: «*Vedtak eller samtykke kan ikke gjerast eller gjevast utan at det må reknast med at inngrepet tvillaust er meir til gagn enn til skade.*» Dette innebærer at samtlige skader eller ulemper de omsøkte anlegg medfører skal avveies mot nytten som oppnås med ekspropriasjon. I saker der samiske rettigheter er berørt vil kravene til saksbehandling være skjerpet i forhold til det som ellers gjelder.¹

Advokat Hurum skriver, på vegne av Gåebrien sijte /Riast/Hylling reinbeitedistrikt, at de mener konsesjonsvedtaket er ugyldig og ulovlig, bl.a. med bakgrunn i at faglige vurderingene som danner grunnlag for vedtaket har klare mangler.

Etter NVEs vurdering er merknadene fra Hurum i stor grad sammenfallende med reinbeitedistriktets klageanførsler i forbindelse med NVEs vedtak om Stokkfjellet av 18.4.2018. NVE viser her til vår klageoversendelse til OED av 6.11.2015, og OEDs klagevedtak av 19.9.2017. NVE kan ikke se at det har kommet nye opplysninger som gir grunnlag for at tidligere tillatelser er ugyldige. NVE viser til vurderingene som er gjort i konsesjonsbehandlingen. NVE vil her vise til at OEDs klagevedtak er endelig, og ikke kan påklages, jf. forvaltningsloven § 28 tredje ledd første punktum.

---

¹ Se Sivilombudsmannens årsmelding 2009-46 (2008/961) og 1996-1 (95-0780).

Hurum redegjør ikke nærmere på hvilken måte vedtaket vil kunne være i strid med ILO-konvensjonen nr. 169, rasediskrimineringskonvensjonen og Grunnloven § 108.

Med hensyn til Grunnloven § 108, viser NVE til at § 108 i denne saken ikke stiller krav som går utover SP artikkel 27.² Vi viser derfor til klagebehandlingen av konsesjonen for NVEs og OEDs vurdering av dette. I denne saken stiller ILO konvensjonen nr. 169 i all hovedsak krav til prosessen. NVE kan ikke se at det foreligger brudd på prosesskravene i ILO-konvensjonen. Vi kan heller ikke se at advokat Hurum har pekt på forhold som utgjør brudd på ILO-konvensjonen.

Advokat Hurum har ikke vist til på hvilken måte vedtaket vil være i strid med rasediskrimineringskonvensjonen. Etter NVEs vurdering vil ikke vedtaket være i strid med rasediskrimineringskonvensjonen.

NVE har, etter en samlet vurdering, funnet at de samfunnsmessige fordeler som vinnes ved anleggene utvilsomt må antas å være overveiende i forhold til de skader og ulemper som påføres andre. NVE vil på denne bakgrunn gi TrønderEnergi Kraft AS ekspropriasjonstillatelse for å kreve avstått grunn og nødvendige rettigheter for bygging og drift av Stokkfjellet vindkraftverk. De vurderinger som er gjort i saken og den nærmere begrunnelse for vedtaket fremgår av bakgrunnsnotat av 18.12.2014, klageoversendelse av 6.11.2015 og klagevedtak fra Olje- og energidepartementet av 19.9.2017.

Det er en forutsetning at det ved etablering av anlegget tas tilbørlig hensyn til rettighetshavers interesser. Det vises i denne forbindelse til vilkår nr. 15 i anleggskonsesjon av 29.9.2017.

NVE forutsetter at TrønderEnergi Kraft AS forsøker å komme frem til minnelige ordninger med berørt rettighetshaver. Dersom dette ikke er mulig, skal rettighetshaver kompenseres gjennom skjønn. NVE presiserer at vi med dette ikke kan eller tar stilling til eksistensen eller omfanget av beiterettigheter i området.

Forhåndstiltredelse

Forhåndstiltredelse innebærer at søker kan igangsette anleggsarbeidene før rettskraftig skjønn foreligger. Ved meddelelse av ekspropriasjonstillatelse, vil en eventuell søknad om forhåndstiltredelse normalt ferdigbehandles først når ekspropriasjonstillatelsen er endelig og etter at skjønn er begjært. I tilfeller hvor det vil innebære urimelige forsinkelser å vente til skjønn er begjært, kan det gis samtykke til forhåndstiltredelse før skjønn er begjært, jf. oteigningslova § 25 første ledd annet punktum. Da skal det settes en frist for å begjære skjønn som ikke overskrider tre måneder.

Advokat Hurum mener at det ikke er grunnlag for å gjøre vedtak om forhåndstiltredelse. Han viser til at spørsmålet om et eventuelt ekspropriasjonsvedtaks gyldighet vil bli avgjort i skjønnsak for Sør-Trøndelag tingrett høsten 2019, og at det ikke bør gjøres inngrep som er vanskelige eller umulige å reversere før domstolene har tatt endelig stilling til dette. I det minste, mener Hurum at dette må vente til endelig godkjent Miljø-transport og anleggsplan, i samsvar med OEDs vurdering av samme spørsmål for nettilknytningen til Stokkfjellet vindkraftverk.

Etter NVEs vurdering foreligger det ikke særlige grunner i denne saken til å gi tillatelse til forhåndstiltredelse før skjønn er begjært. I tillegg til at det ikke er begjært skjønn, viser vi til at det heller ikke foreligger en godkjent miljø-, transport- og anleggsplan for planområdet til Stokkfjellet vindkraftverk. Søker kan uansett ikke sette i gang med arbeidet før en slik plan er godkjent av NVE.

---

² Se omtale om forholdet mellom SP art. 27 og Grunnlovens sameparagraf i NOU 2007: 13 på side 190-191.

Vedtak

TrønderEnergi Kraft AS meddeles, med hjemmel i oreigningslova § 2 nr. 19 og myndighet gitt ved kgl. Res. 5.11.1982, tillatelse til å ekspropriere nødvendig grunn og rettigheter for bygging og drift av Stokkfjellet vindkraftverk med tilhørende infrastruktur.

TrønderEnergi Kraft AS gis ikke tillatelse til forhåndstiltredelse.

Vi gjør oppmerksom på at ekspropriasjonstillatelsen faller bort dersom skjønn ikke er begjært innen ett år, jf. oreigningslova § 16.

Klageadgang

Det forutsettes at konsesjonær underretter grunneierne/rettighetshaverne om ekspropriasjonstillatelsen, jf. forvaltningslovens kap. V. Underretningen skal etter forvaltningsloven gi opplysninger bl.a. om klageadgang, klagefrist og retten til å se sakens dokumenter.

Denne avgjørelsen kan påklages til Olje- og energidepartementet av parter i saken og andre med rettslig klageinteresse innen 3 uker fra det tidspunkt denne underretning er kommet frem, jf. fvl. kapittel VI. En eventuell klage skal begrunnes skriftlig, stiles til Olje- og energidepartementet og sendes til NVE. Vi foretrekker elektronisk oversendelse til vår sentrale e-postadresse nve@nve.no.

Med hilsen

Rune Flatby
direktør

Arne Olsen
seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Vedlegg: Kart over Stokkfjellet vindkraftverk, tilhørende anleggskonsesjon datert 29.9.2017

Kopi til:

Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig AS
Fend advokatfirma DA v/Knut Helge Hurum
Fylkesmannen i Trøndelag
Hilde Merete Slind Stokke
Inge Even Danielsen
Ingrid Kristine Aashaug Fremo
Ingrid Rolseth Holt
John Renå
Kristian Stokke
Lars Olav Mogård
Lillian Uthus
Olje- og energidepartementet

Per Olav Lillestokke

Riast/Hylling / Gåebrien reinbeitedistrikt - Reinbeitedistrikt 2, Sør-Trøndelag

Selbu kommune

Vegforeningen Stokke – Kalvåa): v/Ole Einar Aashaug